

PLUMANNI KAJA-RIINA

Kuna ja kon Sa sündünü olõt?

Ma sündü suurõ sõa aal,

ku fritsu olliva mii maal.

Mu esä är oll' sõtta lännü,

imä varra lāsās jäänü.

01.02.1942. Oraval, Ala-Haankasõ külän.

Kon Sa koolin olõt käünü ja kuimuudu tuud aigu säääl võru keelega oll'?

Koolin käve Võrol Suu koolin, sis liinan Kreutzwaldi koolin ja 1958 lätsi Talnahe Merekuuli. Tahtsõ saia laivakaptõnis. Ku Võrol oll' koolin keeletü võro kiilt kõnõlda, sis koton perrepiirin muud es kõnõldagi. Talnan sai tuu Kalandusõ tehnikumi kõrval ka viil sisse ENSV Teatriühingu opistuudiohe, kon uma luu ja laulu kanni ette võro keelen. Ollimi Sallo Helgiga ütäl kursusõl. Ma lätsi varra mehele, sai latsõ ja tuu tiatrivärk jäi katski. Latsi kõrvalt lõpõti Moskva Standardisiirimise Instituudi ja korgõmba haridusõ sai viil Kaliningradi Kalandusõ Tehnoloogiainstituudin.

Määntsit ammõtut Sul elu joosul om olnu?

40 aastakka olli juhtvidõ kotustõ pääl ENSV kalamajandusõ süsteemin. Tüü kõrvalt olõ tennü ka giiditüüd. Kõnõlõ soomõ ja vinne kiilt. Saksamaal ei essü tiilt. *Räägin väikse Eesti suureks, võrdlusi ja fakte tuues.* Mu kohvri Iisraelin lahki saetu, om Hamburgin ka lennuväläl takan aetu ja midä kõkkõ viil. Ma olõ reisisündmüisist kirotanu, nuu tulõva meil pia trüküst vällä kah.

Mink iist Sa olõt pidänü uman elun võitlõma?

Kõgõ suurõmb võitlus om olnu õigusõ ja õiglusõ iist. Võro keele iistkõnõlõminõ om üts tenoväärt ettevõtminõ. Kõgõ rassõmb oll' mullõ tuu esisaisvusõ vai hindäperisaismisõ ettelugõminõ Talnan Tammsaarõ pargin Eesti 100. aastapääväl, kohe Talna võrokõsõ mu sokutiva.

Kas võru keele iist kõnõlõminõ oll' rassõ?

Ma olõ rohkõmp kirotaman ku lugõman võro keelen. Uma Lehe jutuvõistluisist olõ vähämbält tossin kõrda ossa võtnu. Ütskõrd sai nalakidõ lukõ edimädse kotusõgi, ummamuudu õhupallõ jutu iist. Talna võrokõisi näütemängutsõõrin Tungõl olõmi nüüd valmis

küdsänü Kauksi Ülle „Kolm hinnapakmist“. Ollimi tuuga jo Kandlõ lava pääl, Seto Kostipääväl ja Kauksi Ülle sünnüpääväl Obinitsan. Meil om trupin 17 osatäütjät. And iks kõik samas aos kokko saia.

Kuimuudu Sa iist kõnõli?

Ma olli võro keele kolmas iistkõnõlõja Anneli Oti ja Padari Ivari perän 11. vahtsõaastakuu pääväst nikani ku radokuu 10. pääväni. Uma juubõlisünnüpääväl sai edvistä kõnnõtoro ja uhkõ kaalarahaga. Terve kuu tülüti võõrit inemiisi Talhan ja Võrol võro keelen. Sai peris pallõ teedä, mis inemisil murõs ja muudki. Iks toro iin ja jutt võro keelen suun.

Kuis Talna võrokõisil lätt?

Talna võrokõisil lätt häste. Uma Liiso ansambliga olõmi egä aastak olnu Võro Perimüsmuusiga festivalil ja näütemängutsõõriga otsimi kotussit, kon võissimi hinnäst näüdädä. Ma olõ löüdnü võro juuriga inemiisi, kiä omma meil esinemän käünü. Iistkõnõlõmisõ aigu ma kutsõ võro keelen Võro valsi sõnno tegemä – mii uma Liiso tekk kõgõ parõmba. Pakmiisi tull' õnnõ kuuś.

Ma kuuludi vällä ennustusvõistlusõ, et pallõ taa viimäne rahvalu-gõminõ meid võro keele mõistjit ja pursjit sis kokko om rehkendänü. Statistikaamõt ei olõ jõudnu viil täämbädse pääväni kokko lukõ. Kahjo, et küsümüstikun võro kiil oll' murdõ ala topit. Ma sai õkva vihatsõs. Kavva piät jahuma, et võro kiil om umaette kiil, mitte määnegi murrõ. Ku tuu tulõmus ütskõrd vällä tulõ, sis kiä kõkkõ lähkümbähe om paknu, saa preemiäs mu Võromaa-teemalidsõ maali.

Ooda põnõvusõga kokkosaamist ka tõisi iistkõnõlõjidõga. Om hää miil, et kiil iks püsüs ja om vaprit nuuri seod kõnõlõman. Jäämi püsümä!